

การพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

Potential Development of Volunteer Community Police in the prevention and suppression of crime in Watprayakrai Police Station

ณัฐนันท์ ผิวฟ่อง และ จอมเดช ตรีเมฆ

Nuttanan Phewphong and Jomdet Trimek

สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Criminology and Justice Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

**Corresponding author, E-mail: nutt5066@gmail.com*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์โดยเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่คัดเลือกไว้แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ที่ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน และปฏิบัติงานในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 ท่าน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนเกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งได้แก่ 1) ด้านปัจจัยต่าง ๆ ส่วนบุคคลของอาสาสมัครตำรวจชุมชน 2) ด้านระบบงานและการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ปัจจุบันระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรม 3) ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ การดำเนินการยังขาดการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงาน 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ปัจจัยที่ผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ได้แก่ 1) ด้านขวัญกำลังใจ 2) ด้านอายุ และ 3) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

คำสำคัญ: อาสาสมัครตำรวจชุมชน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

Abstract

This research aims to 1) study about the general status of the operation and the problems that has occurred during the operation of the Community Police Volunteers of Watprayakrai Police Station as well as the factors that can affect the effective of the operation of the Community Police Volunteers , and 2) suggest directions and how to develop potential operation of Community Police Volunteers to be suitable for context in the area under the responsibility of Watprayakrai Police Station. This research is a qualitative research using the in-deep interview as a tool for this research. The data were gathered from key people who have been specifically selected , namely police officers at Watprayakrai Police Station whose responsibilities are to. protect and defend the criminals, and 10 people who work as Community Police Volunteers and work in the Area under the responsibility of Watprayakrai Police Station. The research result showed that the system of Community Police Volunteers had some problems in the operation according to the Community Police Volunteers project were 1) personal factors of Community Police Volunteers , 2) unrealistic system and operation of the Community Police Volunteers project , 3) a lack of financial supports from several departments to operate the project , and 4) the tools and facilities which were necessary for the operation. The factors affecting the operation of the Community Police Volunteers were 1) supporting, 2) age, and 3) experience. The researcher proposed the direction to develop potential of Community Police Volunteers in the prevention and suppression of crime in the Area under the responsibility of Watprayakrai Police Station.

Keywords: Community police volunteers, Prevention and suppression of crime, Watprayakrai police station

1. บทนำ

“ปัญหาอาชญากรรม” นับเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความเสียหายและทำลายความมั่นคงภายในประเทศ ส่งผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภัยแห่งอาชญากรรมนั้น เกิดขึ้นในหลากหลายรูปแบบ และมีความรุนแรงของปัญหาแตกต่างกันการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบอาชญากรรมในปัจจุบัน ทำให้ยากแก่การป้องกัน และยังส่งผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างแท้จริง ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนที่ลดน้อยลง สถาบันครอบครัวถูกทำลาย ประเทศขาดความมั่นคง และเนื่องด้วยปัจจุบันสถานการณ์โลกมีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจด้านสังคม มีการเปิดเสรีทางการค้า มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของคนและแรงงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภาพความเป็นปรวมแดนลดลง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันความเจริญนำพามาสู่สังคมเมืองมีหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ชุมชนแออัดเกิดขึ้นจำนวนมาก การใช้ชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงไปทุกคนต่างดิ้นรนต่อสู้ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวมากขึ้น บางคนบางกลุ่มไม่สามารถหางานทำได้ กลายเป็นประชากรแฝง ยากแก่การตรวจสอบและควบคุม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ นำมาซึ่งความไร้ระเบียบของสังคมก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้และเป็นธรรมชาติของสังคมมนุษย์ทุกสังคม (รมย์สิทธิ์ วิริยาสร, 2556 ; อำนาจ ชาวสวน, 2557)

แนวความคิดในการป้องกันอาชญากรรม โดยการร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับชุมชน โดยประชาชนในพื้นที่นับเป็นอีกมาตรการหนึ่งในความพยายามเพื่อลดอาชญากรรม โดยเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาป้องกันอาชญากรรมในชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกับภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นการป้องกันอาชญากรรม (รณรงค์ แสงทอง, 2553) โดยบริบทพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์อยู่อาศัย มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนมาก มีชุมชนจำนวน 34 ชุมชน ประชากรพักอาศัยหนาแน่น มีความแออัดโดยเฉพาะชุมชนเก่าดั้งเดิม สภาพโดยทั่วไปเป็นสังคมระดับกลางและค่อนข้างยากจน เมื่อมีความเจริญเข้ามา โดยเฉพาะการพัฒนาของศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างชัดเจน (สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร, 2561)

สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ได้ดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน โดยมีการคัดเลือกและทำการฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้ โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาสาสมัครตำรวจชุมชน ประมาณ 150 คน มีการฝึกอบรมไปแล้ว จำนวน 3 รุ่น โดยการฝึกอบรมมีระยะเวลา 2 วัน อันเป็นการส่งเสริมและแสวงหาการมีส่วนร่วมกับประชาชนและคนในพื้นที่ในการตรวจตราดูแลภายในชุมชนที่ตนอยู่อาศัย และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนและชุมชนในการร่วมกันวางแผนและปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในรูปแบบของ “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของอาสาสมัครตำรวจชุมชน รวมทั้งศึกษาประชาชนที่มามีหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชนนั้นว่ามีความรู้ความเข้าใจในหลักการและบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและแสวงหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนที่เหมาะสมที่สุดในการปฏิบัติงานร่วมกันของอาสาสมัครตำรวจชุมชนของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กรณีศึกษา อาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน และการพัฒนาระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในปัจจุบัน ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครตำรวจชุมชนและการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามของอาชญากรรมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ศึกษาหลักการและสภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาความรู้ความเข้าใจบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ในการป้องกันอาชญากรรม ศึกษาและวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน รวมไปถึงเพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ที่ปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มย่อย ดังนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ระดับผู้บริหาร ในสายงานป้องกันปราบปราม ได้แก่ ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร จำนวน 1 คน สารวัตรป้องกันปราบปราม จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ระดับปฏิบัติการ ในสายงานป้องกันปราบปราม ได้แก่ รองสารวัตรงานป้องกันปราบปราม จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 คือ ประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน และปฏิบัติงานในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร จำนวน 5 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้จึงใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของอาสาสมัครตำรวจชุมชนที่กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อกฎหมาย และนโยบายของรัฐ และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย บทความ วารสารวิชาการ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยก่อนจะลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Field Research)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ตำแหน่ง ข้อมูลการรับราชการ ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน และประเมินความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็น

ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทสภาพพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

3.4.2 แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์อาสาสมัครตำรวจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา ประสบการณ์ทำงาน ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมก่อนการมาทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน เช่น ความรู้ทางกฎหมาย การอบรมการต่อสู้ป้องกันตัว การตรวจค้นจับกุม ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทสภาพพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผล ซึ่งการวิเคราะห์จะออกมาในลักษณะพรรณานำไปสู่การตอบคำถามในการศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร และสามารถสรุปผลและข้อเสนอของการวิจัยในเรื่องดังกล่าวได้

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

4.2.1 สภาพทั่วไปของการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน 1) ข้อมูลพื้นฐานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีอายุมาก จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลในส่วนของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ร้อยละ 80 มีอายุมากกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่จะมีความรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน จากการเป็นอาสาสมัครกู้ภัย หรือ อาสาสมัครด้านอื่น ๆ 2) การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สนับสนุนภารกิจต่าง ๆ เช่น การออกตรวจพื้นที่ การตั้งด่านตรวจค้นสิ่งของผิดกฎหมาย และงานบริการประชาชนในช่วงการจัดกิจกรรม และช่วงเทศกาลต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน 1) ด้านปัจจัยต่าง ๆ ส่วนบุคคลของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ ด้านกฎหมาย ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านระบบงานและการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ปัจจุบันระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรม 3) ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ การดำเนินการยังขาดการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า “ปัญหาด้านงบประมาณ คือ หน่วยงานต่าง ๆ ทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ งบประมาณซ้ำซ้อน การทำงานก็ซ้ำซ้อน ขาดเอกภาพ” (วสัน คงนิล, 2558) 4) ด้านวัสดุ

อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เพียงพอ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า “วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอ” (วรณี ศรีวงษ์ชัย, 2560)

4.2.2 ปัจจัยที่ผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน 1) ด้านขวัญกำลังใจ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 60 มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า หากอาสาสมัครตำรวจชุมชนได้รับการดูแลด้านสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสมการให้กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา ดังเช่นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า “ควรพิจารณาถึงสวัสดิการของอาสาสมัคร อาทิเช่น เงินรางวัล เครื่องแบบ กองทุนการรักษาพยาบาล เป็นต้น”(ณรงค์ศักดิ์ ผื่นบ้านไร่, 2559) และเป็นไปตามทฤษฎีแรงจูงใจ (A Theory of Human Motion) ของ Abraham H. Maslow ที่กล่าวถึงความต้องการพื้นฐาน 5 ชั้นของมนุษย์ กล่าวคือ การเข้ามาเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนเพื่อแสดงถึงจิตใจที่ดี เสียสละต่อส่วนรวม (จนได้มาซึ่งความรัก การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม) การได้แต่งเครื่องแบบ (ได้มาซึ่งการมีเกียรติในสังคม) และได้ปฏิบัติหน้าที่จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ (ได้มาซึ่งการยกย่อง เชิดชูจากสังคม) ดังนั้น การมอบรางวัลให้แก่อาสาสมัครตำรวจชุมชนจึงถือว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ 2) ด้านอายุ พบว่า อาสาสมัครตำรวจชุมชนส่วนใหญ่มีอายุมาก ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ลดลง เช่น ปัญหาทางสุขภาพ เหนื่อยง่าย เจ็บป่วยบ่อย ดังเช่นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า “ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย” (ณรงค์ศักดิ์ ผื่นบ้านไร่, 2559) 3) ด้านประสบการณ์การทำงาน อาสาสมัครตำรวจชุมชนที่เคยผ่านการฝึกอบรมหรือเคยเป็นอาสาสมัครด้านอื่น ๆ มาก่อน หรือมีทักษะในการใช้วิทยุสื่อสาร จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

4.2.3 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 1) ควรกำหนดนโยบาย ระเบียบหลักเกณฑ์จากส่วนกลางให้ชัดเจน 2) ควรจัดการฝึกอบรมและอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติม 3) จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง เมื่อดำเนินการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมจนได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน 4) เพิ่มความเข้มงวดและมอบหมายให้มีผู้ควบคุมการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด 5) ควรจัดการด้านสวัสดิการต่างๆ และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และ 6) ควรให้ความสำคัญกับอาสาสมัครตำรวจชุมชน และเปิดโอกาสให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนร่วมทำงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านชุมชนสัมพันธ์

5. บทสรุป

อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเสมือนเป็นการเพิ่มกำลังพลให้ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีกำลังพลไม่เพียงพอ เพื่อสนับสนุนภารกิจต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การออกตรวจพื้นที่ การตั้งด่านตรวจค้นสิ่งของผิดกฎหมาย และงานบริการประชาชน เป็นต้น โดยให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนร่วมตรวจพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชน มีความสมานฉันท์ สามารถเรียนรู้ปัญหาเข้าใจแนวทางแก้ไขปัญหา และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อป้องกันเหตุอาชญากรรม และลดช่องว่าง โอกาสของอาชญากรในการกระทำความผิด โดยจากผลการวิจัยพบว่า เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยต่าง ๆ ส่วนบุคคลของอาสาสมัครตำรวจ

ชุมชน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านกฎหมาย ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ อาสาสมัครตำรวจชุมชนยังไม่สามารถบริหารจัดการ หรือสั่งการตนเองได้ 2) ด้านระบบงาน และการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ปัจจุบันระบบงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนยังไม่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเมื่อมีการปรับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชา นโยบายในการดำเนินการก็เน้นหลักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ไม่มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินการจากส่วนกลาง เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชนของแต่ละสถานีตำรวจดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนที่ชัดเจน มีเพียงแต่ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กร มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.2551 ที่ให้อำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เท่านั้น ซึ่งมีอำนาจในการจับกุมเทียบเท่ากับประชาชนโดยทั่วไป 3) ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงาน ทั้งการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอาหาร และสวัสดิการต่าง ๆ และ 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เพียงพอ เช่น เครื่องแบบ กระบองไฟ กุญแจมือ เป็นต้น และปัจจัยที่ผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านขวัญกำลังใจ ควรได้รับการดูแลด้านสวัสดิการต่างๆ ที่เหมาะสม เพื่อแรงจูงใจให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ 2) ด้านอายุ เนื่องจากอาสาสมัครตำรวจตำรวจชุมชนส่วนใหญ่มีอายุมาก ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ลดลง และ 3) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน อาสาสมัครตำรวจชุมชนที่เคยผ่านการฝึกอบรมหรือเคยเป็นอาสาสมัครด้านอื่น ๆ มาก่อน จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

ดังนั้น จากการศึกษาได้พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน รวมไปถึงปัจจัยที่ผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งปัญหาเหล่านี้กลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยจะต้องให้ภาครัฐ และหน่วยงานราชการให้ความสำคัญมากกว่าที่เป็นอยู่ และสนับสนุนอาสาสมัครตำรวจชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมให้เกิดความชัดเจน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหทั้งระบบตั้งแต่การกำหนดนโยบาย บัญญัติกฎหมายอำนาจหน้าที่ การกำหนดคุณสมบัติ ตลอดจนเรื่องสวัสดิการ เพื่อให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดูแลประชาชนในชุมชนอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

5.1 ข้อเสนอแนะ

5.1.1 กำหนดนโยบายหลักจากส่วนกลาง เพื่อให้การดำเนินการของแต่ละสถานีตำรวจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรกำหนดภารกิจของอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้ชัดเจน เช่น การจัดเวรยาม การกำหนดภารกิจในแต่ละวัน เป็นตารางการปฏิบัติ หรือออกเป็นคำสั่งการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละบุคคล อาทิเช่น หัวหน้าชุด พลขับ เจ้าหน้าที่ประจำจุดต่างๆ เป็นต้น

5.1.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางของอาสาสมัครตำรวจชุมชน จัดเก็บข้อมูลประวัติส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลการปฏิบัติงาน ความประพฤติ การฝึกอบรม ระยะเวลาการทำงาน บันทึกข้อมูลและสืบค้นเป็นรายบุคคลได้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานบุคคล และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาขอรางวัล

ยกย่องผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีได้อีกส่วนหนึ่งด้วย

5.1.3 ควรจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรม การทดสอบ การประเมินผลที่มีมาตรฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน และนำข้อมูลมากำหนดยุทธศาสตร์และแผนการปฏิบัติของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร

5.1.4 หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนสวัสดิการต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

5.1.5 ควรมีการจัดการประชุม หาแนวทางร่วมกันระหว่างอาสาสมัครตำรวจชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร เป็นวงรอบที่ชัดเจน เช่น การประชุมประจำสัปดาห์ ประจำเดือน เพื่อกำหนดมาตรการเชิงรุกให้เท่าทันสถานการณ์อาชญากรรมในปัจจุบัน รวมไปถึงการประชุมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีลักษณะการทำงานในรูปแบบเดียว ในเขตพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่เทศกิจจากสำนักงานเขตบางคอแหลม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เจ้าหน้าที่กู้ภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของศูนย์การค้าเอเชียทีก เพื่อให้เกิดการประสานงานในการทำงานร่วมกันในพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.6 หากการดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ อาจให้ไปขึ้นตรงการบังคับบัญชากับหน่วยงานภาครัฐอื่น แล้วรับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ เนื่องจากภารกิจของตำรวจมีอยู่มาก แต่งบประมาณสนับสนุนมีจำกัด หรืออาจให้ดำเนินการในรูปของภาคเอกชน โดยร่วมมือกับบริษัทรักษาความปลอดภัย เพื่อให้มีระบบในการคัดกรองคนอย่างมีประสิทธิภาพ มีเบี้ยเลี้ยงรายได้ที่ชัดเจน เกิดการจ้างงานในลักษณะสัญญาจ้าง เมื่อการดำเนินการตามโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน ควรจะผลักดันให้เกิดการออกกฎหมายเฉพาะของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ที่ให้อำนาจหน้าที่มากขึ้นกว่าบุคคลโดยทั่วไป เช่น การพกพาอาวุธที่ไม่มีความรุนแรง การขอทำการตรวจค้นบุคคลผู้มีลักษณะพิรุธต้องสงสัยว่าจะมีสิ่งของผิดกฎหมายได้ การจับกุมผู้ต้องหาได้ บางฐานความผิดที่ไม่ร้ายแรง เช่น ยักยอกทรัพย์สิน น้อย โกง เป็นต้น

6. กิตติกรรมประกาศ

การทำรายงานการค้นคว้าวิจัยอิสระในฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ร.ต.อ.ดร. จอมเดช ตรีเมฆ ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการทำรายงานการค้นคว้าวิจัยอิสระจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศชาติต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนอาสาสมัครตำรวจชุมชนสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกรทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อข้อมูลในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นหลักสำคัญทำให้รายงานการค้นคว้าวิจัยอิสระเล่มนี้เกิดความสำเร็จ

7. เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน.(2553). หลักการและแนวความคิดการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี:สำนักพิมพ์ เอส. อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- ณรงค์ศักดิ์ พื้นบ้านไร่.(2559).บทบาทของอาสาสมัครตำรวจชุมชนต่อการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรพิษณุโลก.หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, พิษณุโลก.
- รณรงค์ แสงทอง.(2553).ปัญหาและความต้องการในด้านการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน จังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, อุดรดิตถ์.
- รมย์สิทธิ์ วิริยาสร. (2556). การพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 5(2), 93-94.
- วราณี ศรีวงษ์ชัย.(2560).การพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครตำรวจบ้าน กรณีศึกษา ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร .(2561). ข้อมูลพื้นฐานเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลวัดพระยาไกร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- วสัน คงนิล.(2558).อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคาแฟระบาดยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี .หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อำนาจ ชาวสวน.(2557).การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้านในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนเคหะไพร่ กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.